

Başvuru Numarası : 2018 / 3610
Toplantı Tarihi / Sayısı : 20.05.2019 / 87
Karar Numarası : 2019 / 32
Başvuran : M... A... D...
Adres : Ş... T T... K... C... İ... K.../ Ş...
Muhatap : Ş... T T... K... C... İ... K...
Muhatap Adres : Ş... T T... K... C... İ... K.../ Ş...

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuruda özetle; başvuruçunun 8 aydır ailesinin yaşadığı il olan Kahramanmaraş'ta bir ceza infaz kurumuna nakledilmek istediği, ceza infaz kurumunun dolu olduğu gerekçesiyle talebinin kabul edilmediği, aile bireylerinin kendisini ziyarete gelmekte zorlandığı, bu hususlara ek olarak tutulmakta olduğu koğuştta 22 kişi kaldıkları, 8 kişinin yerde yattığı, bir eşya dolabını ortalama olarak 2 kişinin kullandığını, iki aydır sıcak ve soğuk suyun yetersiz olduğu iddia edilmekte ve gereğinin yapılarak tarafına bilgi verilmesi talep edilmiştir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru, 26/09/2018 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru dilekçesi ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinde, başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Başvuranın iddialarıyla ilgili olarak 6701 sayılı Kanun'un 18 inci maddesinin 2 nci fıkrası uyarınca, Ş... T T... K... C... İ... K... Müdürlüğünün yazılı görüşü sorulmuş olup kurumca gönderilen yazıda; başvuranın daha önce 4 kez nakil talebinde bulunduğu ancak talep ettiği ceza infaz kurumlarının Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından kapasite bulunmaması nedeniyle reddedildiği, ceza infaz kurumunda 25.10.2018 tarihi itibarıyla yaklaşık 1123 mahpus bulunduğu, doluluk oranının kapasitenin üzerinde olması sebebiyle her odada yaklaşık 21 mahpus barındırıldığı, uygulamanın keyfi olmadığı, kurumun bağlı bulunduğu belediyenin su şebekesinde herhangi bir sıkıntı olmadıkça haftanın her günü 24 saat boyunca odalara su verildiği, haftada 3 defa da sıcak su verildiği, fakat hem son yıllarda şehirde yaşanan terör olaylarından hem de uzun süre yağmur yağmamasından dolayı belirli dönemlerde soğuk su sıkıntısı yaşanabildiği, bununla ilgili İl Özel İdaresince jeoloji mühendisi görevlendirildiği, inceleme yapıldığı, rapor neticesinde göre tedbirler alınacağı, halihazırda günde en az 12 saat soğuk su verildiği ifade edilmiştir.

5. Kurumun yanıtı başvurana gönderilmiş, cevaba görüşü sorulmuştur. Başvuran tarafından nakil talebi konusunda ceza infaz kurumunun herhangi bir takdir yetkisi bulunmamakla beraber Bakanlık nezdinde söz konusu insan hakkı ihlalinin giderilmesi talep edilmiş, aşırı kalabalıklaşma iddiasıyla ilgili olarak normalde zaten 10 kişi kalmaları gerektiği halde 2 ranza eklenerek 14 kişi kaldıkları, 27.09.2018 tarihi itibarıyla ise 22 kişi olarak barındırıldıkları, 8 kişinin halihazırda beton zemine serilen yataklarda yattıkları, dolapları

ortaklaşa kullandıkları, 22 kişinin tek bir tuvalet ve duşu ortak kullanmak zorunda kaldıkları, yemek konusunda ise 8 kişinin beton zemine serilen yer sofrasında yemek zorunda kaldıkları, masa talep ettikleri ancak yerde yemeklerinin kendilerine önerildiği, su ve elektrik konusuyla ilgili özellikle ekim ayından itibaren hiçbir zaman kurumda 24 saat su akmadığı, bazı zamanlar kurumumuzun su kotası bitti denilerek suların kesildiği, mahpusların 5 litrelik sularla su depolama yoluna gittikleri, hatta bazen yağmur suyunu depolamak zorunda kaldıkları, çay demlediklerinde çaydanlıkta suyun kirliliğinden dolayı tortu oluştuğu, sıcak su konusunda haftada 2 saat süreyle 3 defa sıcak su verildiği zamanlar olduğu, bunun zaman zaman daha da azaldığı, banyo yapabilmek için bazı günler kalorifer petekleri üzerine koydukları pet şişelerini ısıttıkları, bazen de semaverde su ısıttıkları, su sorunundan kaynaklı olarak salgın vb. problemlerin doğabileceği iddia edilmiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

6. Başvuran, farklı tarihlerde çeşitli defalar Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne isteğe bağlı nakil talebinde bulunmuştur.

7. Başvuran tarafından nakil talebinde bulunulan ceza infaz kurumları ve tercih sırası şu şekildedir:

Tercih Sırası	Tercih Edilen Kurum
1	Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
2	Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
3	Malatya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
4	Kayseri 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
5	Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu

8. Başvuranın;

- 02.04.2018 tarihindeki isteğe bağlı nakil talebi 22.05.2018 tarihinde,
- 05.07.2018 tarihindeki isteğe bağlı nakil talebi 11.07.2018 tarihinde,
- 14.06.2018 tarihindeki isteğe bağlı nakil talebi 25.06.2018 tarihinde,
- 08.03.2018 tarihindeki isteğe bağlı nakil talebi 27.03.2018 tarihinde

Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından tercih edilen ceza infaz kurumlarının kapasitelerinin dolu olması sebebiyle reddedilmiştir.

IV. İLGİLİ HUKUK

A. Ulusal Hukuk

9. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Kişinin dokunulmazlığı, maddî ve manevî varlığı” başlıklı 17. Maddesi uyarınca; “Herkes, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir ve kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tâbi tutulamaz.”

10. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9’uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun “özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını

incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek” le görevli olduğu düzenlenmiştir.

11. Aynı Kanunun 17 nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

12. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun “Hükümlünün barındırılması ve yatırılması” başlıklı 63 üncü maddesi uyarınca;

“(2) Her hükümlüye yöresel iklime uygun nitelikte tek tip yatak ve yeterli sayıda yatak takımı verilir.”

13. Aynı Kanunun “Kendi istekleri ile nakil” başlıklı 54 üncü maddesi uyarınca;

“(1) Hükümlülerin kendi istekleri ile buldukları kurumdan başka kurumlara nakledilebilmeleri için;

a) Gitmek istedikleri kurumlardan durumlarına uygun en az üç yeri belirten bir dilekçe vermeleri,

b) Nakil giderlerini peşin olarak ödemeyi kabul etmeleri,

c) Koşullu salıverilmelerine beş aydan az süre kalmamış olması,

d) İyi hâl göstermeleri, disiplin cezası almamış veya kaldırılmış olması,

e) İstekte bulunulan kurumda yer, kapsama gücü ve sınıfının uygun bulunması ve tutukevi olmaması,

f) Mahkûmiyet sürelerine uygun hükümlülerin barındırıldığı bir kurum olması,

g) Daha önce disiplin nedeniyle ayrılmak zorunda kaldıkları kurum olmaması, Gerekir.

(Ek cümle: 24/1/2013-6411/7 md.)

Çocuk hükümlüler bakımından bu fıkranın (b) bendi uygulanmaz.

(2)Bu hükümlüler nakledildikleri kurumlarda, eğitim öğretim veya hastalık nedeniyle nakil hariç, bir yıl kalmak zorundadırlar. Çocuklar bakımından bu süre altı ay olarak uygulanır.”

14. Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzüğün “Hükümlülerin Temizliği” başlıklı 112 nci maddesinin ilgili fıkraları uyarınca;

“(1) Hükümlülerin kişisel bakım ve temizliklerinin sağlanmasına yönelik tedbirler kurum idaresince alınır.

(2)Hükümlülerin barındırıldıkları odalarda gerekli sağlık ve hijyen kurallarına uymaları özendirilir.

(3)Hükümlülerin kurum olanakları ölçüsünde kısa aralıklarla yıkanmaları sağlanır.”

15. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 67 nci maddesi uyarınca;

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenebilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

B. Uluslararası Hukuk

16. İnsan Hakları Evrensel Bildirisi(İHEB)’nin 5 inci maddesi uyarınca;

“Hiç kimseye işkence yapılamaz, zalimce, insanlık dışı veya onur kırıcı davranışlarda bulunulamaz ve ceza verilemez.”

17. İşkencenin Önlenmesine dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 2 nci fıkrası uyarınca; “1. Sözleşmeye Taraf Devlet, yetkisi altındaki ülkelerde işkence olaylarını önlemek için etkili kanuni, idari, adli veya başka tedbirleri alacaktır. 2. Hiçbir istisnai durum, ne harp hali ne de bir harp tehdidi, dahili siyasi istikrarsızlık veya herhangi başka bir olağanüstü hal, işkencenin uygulanması için gerekçe gösterilemez. 3. Bir üst görevlinin veya bir kamu merciinin emri, işkencenin haklılığına gerekçe kabul edilemez.”

18. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi’nin 7 inci maddesi uyarınca; “Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz.”

19. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi(AİHS)’nin “İşkence yasağı” başlıklı 3 üncü maddesi uyarınca;

“Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz.”

20. Birleşmiş milletler Mahpusların Islahına Dair Asgari Standart Kurallar(Nelson Mandela Kuralları)’ın 1 inci maddesi uyarınca;

“1. Bütün mahpuslar, doğuştan sahip oldukları insanlık onuru ve değeri gözetilerek saygı ile muamele görecektir. Gerekçesi ne olursa olsun hiçbir mahpus işkence ve diğer zalimane insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleye maruz bırakılamaz ve tüm mahpuslar bu tür muamelelerden korunur.”

21. Nelson Mandela Kurallarının 15 ve 16 ncı maddesi uyarınca;

“Kural 15- Her mahpusun doğal ihtiyaçlarını karşılayabileceği ölçüde yeterli sıhhi tesis bulunur ve bu tesisler temiz ve bakımlı tutulur.”

“Kural 16-Her mahpusun yararlanabileceği yeterli banyo ve duş tesisi bulunur. Mahpusların iklim şartlarına uygun bir ısıda, mevsimlere ve coğrafi bölgeye göre genel hijyenik koşullar için gerekli aralıklarda, ılık bir iklim varsa haftada en az bir kez banyo veya duş almalarına imkan verilir.”

22. Nelson Mandela Kurallarının “Kişisel Temizlik” başlıklı 18 inci maddesi uyarınca;

“1.Mahpusların kendilerini temiz tutmaları istenir ve bu amaçla kendilerine sağlıkları ve temizlikleri için gerekli su ve tuvalet malzemesi sağlanır.”

23. Nelson Mandela Kurallarının “Giysi ve Yatak” ana başlıklı 21 inci maddesi uyarınca;

“Her mahpusa, yerel ve ulusal standartlara uygun olan ve verildiği anda temiz bulunan, iyi korunan ve temizliğin sağlanmasına yetecek sıklıkta değiştirilen tek kişilik ve yeterli büyüklükte bir yatak sağlanır.”

24. Avrupa Cezaevi Kurallarının 1 inci maddesi uyarınca;

“Özgürlüğünden yoksun bırakılan herkese, insan haklarının gerektirdiği gibi saygılı davranmalıdır.”

25. Avrupa Cezaevi Kurallarının “Hijyen” başlıklı 19 uncu maddesinin 3 üncü ve 4 üncü fıkraları uyarınca;

“19.3. Mahpuslar, hijyene ve mahremiyete saygı gösteren sıhhi imkânlarla her an ulaşabilmelidirler.

19.4. Genel hijyenin sağlanması için her mahpusun, iklime uygun sıcaklıkta ve mümkünse her gün, değilse haftada en az iki kez (veya gerekiyorsa daha sık olarak) banyo veya duş yapabilmesi için uygun tesisler sağlanmalıdır.”

26. Avrupa Cezaevi Kurallarının “Giyim ve yatak malzemeleri” başlıklı 21 inci maddesi uyarınca;

“Her mahpusa, düzenli biçimde muhafaza edilen ayrı bir yatak ile temiz tutulmasının sağlanması için gerekli sıklıkta değiştirilen ayrı ve uygun bir yatak takımı sağlanmalıdır.”

27. Avrupa Cezaevi Kurallarının “Yerleştirme ve barındırma” ana başlıklı 18 inci maddesi uyarınca;

“18.1. Mahpuslara sağlanan barınma yerleri ve özellikle bütün yatakhane bölümleri, insan onuruna ve mümkün olabildiğince özel yaşama saygı gösterecek biçimde olmalı, iklim koşulları ve özellikle zemin alanı, havanın metreküp miktarı, aydınlatma, ısıtma ve havalandırma dikkate alınarak, sağlık ve temizlik gereklerini karşılamalıdır.”

“Ulusal mevzuat, bu asgari gerekliliklerin cezaevlerinin kalabalık olması gerekçe gösterilerek ihlal edilmemesinin temini için mekanizmalar sağlamalıdır.

18.5. Başkalarıyla aynı koğuşu paylaşmasının tercih edilebilir olması dışında, mahpuslar normal olarak geceleri tek kişilik odalarda barındırılmalıdır.

18.6. Kalacak yer, sadece bu amaç için uygun olması durumunda paylaşılmalı ve mahpuslardan sadece birbirleriyle uyum içinde olanların aynı yeri paylaşmaları sağlanmalıdır.”

28. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Üye Devletlere, Cezaevinin Aşırı Kalabalıklaşması ve Cezaevi Mevcudu Enflasyonu Hakkındaki R (99) 22 Sayılı Tavsiye Kararı'nın 6 ve 7 nc maddeleri uyarınca;

“6. Aşırı kalabalıklaşma sınırlarının aşılmasını önlemek için ceza infaz kurumları için maksimum bir kapasite belirlenmelidir.

7. Aşırı kalabalıklaşma koşullarının olduğu yerlerde; insan onuruna saygı, cezaevi idaresinin insani ve olumlu iyileştirme uygulama kararı, cezaevi personelinin rolünün ve etkili modern yönetim yaklaşımlarının tamamen tanınmasına özel önem verilmelidir. Avrupa Cezaevi Kuralları ile uyumlu olarak mahkûmlara sağlanacak kullanılabilir boş alanın miktarına, sağlık bilgisi ve hijyen kurallarına, yeterli ve uygun şekilde hazırlanan ve sunulan yiyeceğe ilişkin düzenlemelere, mahkûmların sağlık bakımlarına ve açık havada faaliyet fırsatları tanınmasına özel önem verilmelidir.”

V. İNCELEME VE GEREKÇE

A. Başvurucunun İddiaları

29. Başvuruda özetle; başvurucunun 8 aydır ailesinin yaşadığı il olan Kahramanmaraş'ta bir ceza infaz kurumuna nakledilmek istediği, ceza infaz kurumunun dolu olduğu gerekçesiyle talebinin kabul edilmediği, ailesinin, bulunduğu ceza infaz kurumundan 800-900 km uzakta yaşadığı, bu sebeple geliş gidişlerinin zor olduğu, kapalı görüşlere gelemedikleri, açık görüşlere ise 2-3 ayda bir gelebildikleri, bu hususlara ek olarak tutulmakta olduğu koğuştta 22 kişi kaldıkları, 8 kişinin yerde yattığı, bir eşya dolabını ortalama olarak 2 kişinin kullandığını, iki aydır sıcak ve soğuk suyun yetersiz olduğu iddia edilmekte ve gereğinin yapılarak tarafına bilgi verilmesi talep edilmiştir.

30. Başvuran tarafından;

- Nakil talebi konusunda ceza infaz kurumunun herhangi bir takdir yetkisi bulunmamasıyla beraber Bakanlık nezdinde söz konusu insan hakkı ihlalinin giderilmesi talep edilmiş,

- Aşırı kalabalıklaşma iddiasıyla ilgili olarak normalde zaten 10 kişi kalmaları gerektiği halde 2 ranza eklenerek 14 kişi kaldıkları, 27.09.2018 tarihi itibarıyla ise 22 kişi olarak barındırıldıkları, 8 kişinin hâlihazırda beton zemine serilen yataklarda yattıkları, dolapları ortaklaşa kullandıkları, 22 kişinin tek bir tuvalet ve duşu ortak kullanmak zorunda kaldıkları,

- Yemek konusunda 8 kişinin beton zemine serilen yer sofrasında yemek zorunda kaldıkları, masa talep ettikleri ancak yerde yemelerinin kendilerine önerildiği,

- Su ve elektrik konusıyla ilgili özellikle ekim ayından itibaren hiçbir zaman kurumda 24 saat su akmadığı, bazı zamanlar kurumumuzun su kotası bitti denilerek suların kesildiği, mahpusların 5 litrelik sularla su depolama yoluna gittikleri, hatta bazen yağmur suyunu depolamak zorunda kaldıkları, çay demlediklerinde çaydanlıkta suyun kirliliğinden dolayı tortu oluştuğu, sıcak su konusunda haftada 2 saat süreyle 3 defa sıcak su verildiği zamanlar olduğu, bunun zaman zaman daha da azaldığı, banyo yapabilmek için bazı günler kalorifer petekleri üzerine koydukları pet şişelerini ısıttıkları, bazen de semaverde su ısıttıkları, su sorunundan kaynaklı olarak salgın vb. problemlerin doğabileceği iddia edilmiştir.

B. İhlal İddiasına Muhatap Kurumun Yanıtı

31. Ş... T T... K... C... İ...Kurumu idaresi tarafından;

- Başvuranın daha önce 4 kez nakil talebinde bulunduğu, bu taleplerin Elbistan E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Kahramanmaraş E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Malatya E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu, Kayseri 1 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu ve Kayseri 2 Nolu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunu içerecek şekilde yapıldığı, ancak talep ettiği ceza infaz kurumlarının Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından kapasite bulunmaması nedeniyle reddedildiği,

- Ceza infaz kurumunda 25.10.2018 tarihi itibarıyla yaklaşık 1123 mahpus bulunduğu, doluluk oranının kapasitenin üzerinde olması sebebiyle her odada yaklaşık 21 mahpus barındırıldığı, uygulamanın keyfi olmadığı,

- Kurumun bağlı bulunduğu belediyenin su şebekesinde herhangi bir sıkıntı olmadıkça haftanın her günü 24 saat boyunca odalara su verildiği, haftada 3 defa da sıcak su verildiği, fakat hem son yıllarda şehirde yaşanan terör olaylarından hem de uzun süre yağmur yağmamasından dolayı belirli dönemlerde soğuk su sıkıntısı yaşanabildiği, bununla ilgili İl

Özel İdaresince jeoloji mühendisi görevlendirildiği, inceleme yapıldığı, rapor neticesinde göre tedbirler alınacağı, hâlihazırda günde en az 12 saat soğuk su verildiği ifade edilmiştir.

C. DEĞERLENDİRME

C.1. Nakil talebinin karşılanmamasının insan hakkı ihlali teşkil ettiği iddiası yönünden

32. Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Üye Devletlere Avrupa Cezaevi Kuralları Hakkında REC (2006)2 Sayılı Tavsiye Kararına Ek “Yerleştirme ve Barındırma” başlıklı 17.1., 17.2. ve 17.3. maddelerine göre ‘*Mahpuslar, mümkün olabildiğince evlerine veya sosyal rehabilitasyon ortamlarına yakın cezaevlerine yerleştirilmelidirler.*’

33. AİHM ise AİHS'in mahkûmlara cezalarının nerede infaz edileceği konusunda bir seçim hakkı tanımadığını, mahkûmların ailelerinden ayrı olduklarını ve ailelerinden uzak olmalarının hapis cezasının bir sonucu olduğunu, ancak, mahkûmun, ailesinin ziyaretlerini zorlaştıracak ya da imkânsız hale getirebilecek denli uzak bir bölgede barındırılmasının, aile hayatına müdahale teşkil edebileceğini belirtmiştir. (*AİHM, Vintman v. Ukrayna*)

34. Karara konu başvuruda, başvuran ailesinin, bulunduğu ceza infaz kurumundan 800-900 km uzakta yaşadığını, bu sebeple geliş gidişlerinin zor olduğunu, kapalı görüşlere gelemediklerini, açık görüşlere ise 2-3 ayda bir gelebildiklerini iddia etmiştir.

35. Bilindiği üzere isteğe bağlı nakil talebinin şartlarından biri de talep edilen ceza infaz kurumlarında kapasite olmasıdır. Oysa Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından tüm nakil talepleri kapasite bulunmaması nedeniyle reddedilmiştir. Nitekim Avrupa Cezaevi Kuralları da ancak mümkün olduğu ölçüde nakil taleplerinin kişilerin evlerine yakın olmasını düzenlemektedir.

36. Bunun dışında somut olay açısından kişilerin özel durum ve şartlarının nakil yapılmasını gerektirdiği, aksi takdirde özel hayata ve aile hayatına saygı hakkını yahut da sağlık hakkını ihlal edecek örnekler bulunabilir. Ancak başvuranın, başvuru dilekçesinde ailesinin kendisini ziyarete gelmesine engel olacak mesafe dışı bir etkenden(örneğin sağlık koşulları gibi) bahsetmediği görülmektedir.

37. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 67 nci maddesi uyarınca;

“(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.

(2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48 inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.”

38. Bu nedenle nakil talebinin yerine getirilmemesinin insan hakkı ihlali teşkil ettiği iddiasının açıkça dayanaktan yoksun bulunduğu gerekçesiyle kabul edilemez olduğu değerlendirilmiştir.

C.2. Aşırı kalabalıklaşma ve diğer fiziksel koşulların kötü muamele teşkil ettiği iddiası yönünden

a. Kabul edilebilirlik yönünden

39. Ön inceleme aşamasında şekil şartlarını taşıdığı anlaşılan ve açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmadığı anlaşılan iddiaların incelenebilirlik yönünden kabul edilebilir olduğuna karar verilmiş, başvurunun söz konusu iddialar yönünden esastan incelemesine geçilmiştir.

b. Esas incelemesi yönünden

40. İşkence yasağı Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3 üncü maddesinde mutlak olarak yasaklanmış olup, bu yasak Sözleşme'nin 15 inci maddesi bağlamında ulusun yaşamını tehdit eden kamusal bir tehlike halinde dahi istisnaya tabi değildir (*AİHM, İrlanda / Birleşik Krallık, 5310/71, 18/01/1978, § 163*).

41. Anayasamızın 17 inci maddesinin üçüncü fıkrası da işkence, insanlık dışı ve onur kırıcı muamele ve cezaların yasaklanmasının mutlak mahiyetini belirtmekte olup Anayasa'nın 15. maddesi kapsamında belirtilen savaş veya ulusun varlığını tehdit eden başka bir genel tehlike hâlinde dahi herhangi bir istisna öngörülmemiştir (*Anayasa Mahkemesi, Özlem Kır, 2014/5097, 28/9/2016, § 48*).

42. AİHS'in 3. maddesi devletlere “işkence ve kötü muamele yapmama”, “işkence ve kötü muameleye karşı koruma” ve “işkence ve kötü muameleyi soruşturma” olmak üzere üç ayrı sorumluluk yüklemektedir.

43. Kötü muamele özellikle ceza infaz kurumlarının kapalı yapısından kaynaklı olarak sıklıkla ileri sürülebilen bir husustur.

44. Kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı yerlerde kötü muamele olarak kabul edilebilecek hususların farklı şekillerde tezahür etmesi mümkündür. “*Bunlar ceza infaz kurumu idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahpuslar için bir ceza infaz kurumundaki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Ceza infaz kurumlarındaki yaşam, mahpuslara sunulan aktivitelerin genişliğinden mahpuslar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir*” (*AYM, Turan Günana, B. Numarası: 2013/3550, 19/11/2014 § 37*).

45. Bir muamelenin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olmasının gerektiğini ifade etmek gerekir. Her olayda asgari eşiğin aşılmış olması somut olayın özellikleri dikkate alınarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve ruhsal etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır. (*TIHEK, Ahmet Aktı Başvurusu, § 79*)

46. Başvuran, tutulmakta olduğu koğunun kalabalık olmasından dolayı olumsuz etkilendiğini öne sürmektedir. Avrupa Cezaevi Kurallarına göre “*Mahpuslara sağlanan barınma yerleri ve özellikle yatakhane bölümleri, insan onuruna ve mümkün olduğunca özel yaşama saygı gösterecek biçimde olmalı, iklim koşulları ve özellikle zemin alanı, havanın*

metreküp miktarı, aydınlatma, ısıtma ve havalandırma dikkate alınarak, sağlık ve temizlik gereklerini karşılamalıdır.”

47. Bir cezaevindeki bütün hizmetlerin ve faaliyetlerin, planlanandan daha çok kişinin olması durumunda olumsuz yönde etkilenmesi mümkündür. Kalabalıklaşma nedeniyle ceza infaz kurumundaki genel yaşam kalitesi, çoğu kez düşmektedir. Ayrıca ceza infaz kurumundaki veya ceza infaz kurumunun bir bölümündeki aşırı kalabalıklaşmanın, fiziksel açıdan insanlık dışı veya aşağılayıcı düzeye gelebilecek nitelikte olması da mümkündür.

48. Başvuran, 22 kişiyle birlikte kaldığını ve 8 kişinin yerde yatmak zorunda kaldığını iddia etmiş, ceza infaz kurumu idaresi tarafından her odada 21 kişi bulunduğu belirtilmiştir. Bu noktada AYM'nin de ifade ettiği üzere “Türkiye'nin 15 Temmuz 2016 gecesi silahlı bir darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kaldığını ve ülke genelinde FETÖ/PDY ile bağlantılı olduğu değerlendirilen kişiler hakkında soruşturma başlatılıp bu soruşturmalar kapsamında pek çok kişi hakkında tutuklama tedbiri uygulandığını yeniden hatırlatmak gerekir. Bu öngörülemeyen durum sonucunda ülke genelindeki tutuklu sayısı çok kısa süre -birkaç gün- içinde on binlerle 88ifade edilen sayılarla artmıştır” (AYM, Mehmet Hanifi Baki § 48).

49. Bunun dışında başvuran, koğuştta tek bir tuvalet ve banyo olduğunu, su ve elektrik kesintilerinden dolayı temel ihtiyaçlarını dahi karşılamakta zorlandığını, yalnızca 14 kişinin yemek yemesini sağlayacak şekilde 8 ve 6 kişilik iki masa bulunduğunu, 8 kişinin bu sebeple yerde yemek zorunda kaldığını iddia etmiştir. Ceza infaz kurumu idaresi tarafından günde en az 12 saat soğuk su ve haftada en az 3 kez sıcak su verildiği ifade edilmiştir.

50. AİHM, kişisel temizliğin yetersiz ve sıhhi tesisatın mahpuslar açısından kullanılamaz hale geldiği durumları da genellikle AİHS'in 3 üncü maddesi bağlamında aşağılayıcı, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele olarak nitelendirmektedir. Mahkeme, 2010 tarihli A.A. v. Yunanistan kararında sığınmacı bir başvuruçunun üç ay boyunca, aşırı kalabalık bir yerde dehşet verici hijyen ve temizlik koşullarında, boş zaman veya yeme-içme olanakları olmadan, onarılmayan sıhhi tesisatın harap durumdaki halleri yüzünden aslında kullanılamaz hale geldiği ve gözaltındaki kişilerin oldukça pis ve kalabalık ortamlarda uyuyabildiği koşullarda alıkonulmasını AİHS'in 3 üncü maddesi ile yasaklanan onur kırıcı muameleye eş olduğuna hükmetmiştir.¹

51. Bununla birlikte karara konu başvuruda, başvuruçunun başvuru tarihi itibarıyla 8 aydan fazla bir süre kalabalık bir koğuştta kalması tek başına kötü muamele teşkil etmeyeceği gibi mezkur AİHM kararında da belirtildiği gibi diğer tutulma koşullarının da kötü muamele açısından değerlendirilmesi gerekmektedir.

52. Başvuranın etkinlikler, aydınlatma, havalandırma, ısınma konularına ilişkin olarak herhangi bir şikayet ileri sürmediği, soğuk su konusunda zaman zaman ciddi sıkıntılar yaşanmış olmakla beraber süreklilik arz eden bir sorununun bulunmadığı, su ile ilgili şebekeden kaynaklanan bir problem olmadığı sürece haftanın her günü 24 saat soğuk su ve haftanın 3 günü sıcak su verildiği, sorun olsa dahi günde en az 12 saat soğuk su verilebildiği, bu konuda ceza infaz kurumu idaresinin kendisinden kaynaklanmayan problemlerin çözümü noktasında ise idare tarafından çalışmalarda bulunulduğu görülmektedir.

¹ AİHM, A.A. v. Yunanistan Kararı, başvuru No: 12186/08(2010), para. 57-65.

53. Somut olaya özgü şekilde tüm bu hususlar birlikte değerlendirildiğinde; ceza infaz kurumlarında kötü muamele kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Ceza infaz kurumu koşulları bu bağlamda olayın kendine özgü koşullarına göre söz konusu yasak kapsamında değerlendirilebilir. Bununla birlikte tutulmaya ilişkin koşulların söz konusu uygulamanın niteliğinden kaynaklanan ve özgürlükten mahrum kalmanın doğal sonucu olan kaçınılmaz elem seviyesinin ötesinde asgari bir ağırlık derecesine ulaşmış olması gerekmektedir. Somut olaydaki tutulma koşulları ayrı ayrı ve başvuran üzerindeki toplu etkileri hesaba katılarak değerlendirildiğinde söz konusu asgari eşik derecesi aşılmadığından insan hakları ihlali olmadığı sonucuna varılmıştır.

VI. KARAR

Açıklanan mevzuat ve gerekçeler çerçevesinde;

1. Nakil talebi yönünden başvurunun, KABUL EDİLEMEZ OLDUĞUNA,
2. Kötü muamele iddiası yönünden, İNSAN HAKLARI İHLALİ YAPILMADIĞINA,
3. Kararın taraflara TEBLİĞİNE,
4. Kararın KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
5. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yoluna başvurulabileceğine,

20.05.2019 tarihinde, Safet Balın'ın karşıoyu, Halil Kalabalık ve Mehmet Altuntaş'ın ilave görüşüyle, OYÇOKLUĞUYLA, karar verildi.

Süleyman ARSLAN
Başkan

Mesut KINALI
İkinci Başkan

Can ESEN
Üye

Cemil KILIÇ
Üye

Dilek ERTÜRK
Üye

Halil KALABALIK
Üye

Harun MERTOĞLU
Üye

Hıdır YILDIRIM
Üye

Mehmet ALTUNTAŞ
Üye

Mehmet Emin GENÇ
Üye

Safet BALIN
Üye

KARŞI OY

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun asli görevlerinden biri de özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmektir.

Başvurular kenar başlığını taşıyan Kanunun 17/2. maddesinde;

İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder.

Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin başvurular işleme konulmaz.

Kanunun 17/8 maddesinde özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvuruları hakkında 17.madde hükümlerinin uygulanacağı belirtilmektedir.

Kanunun ihlal incelemeleri kenar başlıklı 18.maddesinde de Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir. denmektedir.

Kanunun bu hükümleri emredicidir.

Yukarıdaki mevzuat doğrultusunda başvuru dosyası incelendiğinde;

1-Kanunun 17/2. Maddesindeki “İlgililer, Kuruma başvurmadan önce bu Kanuna aykırı olduğunu iddia ettikleri uygulamanın düzeltilmesini ilgili taraftan talep eder.” hükmü dikkate alınmadığı gibi yargı yetkisinin kullanılmasını gerektirecek bir işlem başvuru konusu edilmiştir.

2-Ayrıca başvuru tarihi 26.09.2018 olmasına rağmen Kurul gündemine 20.05.2019 tarihinde gelmiştir. Kurumun, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırması gerekir. (Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir)

Kanunun bu amir hükümlerine aykırı bir şekilde ihlal incelemesi yapılması ve ihlal incelemesi için de kanunun öngördüğü sürenin aşılmış olması sebebi ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

EK GEREKÇE

İdareye görev ve yetki veren kanunlarda yetkili makam tarafından kullanılacak yetkinin belli bir süre içinde kullanılması öngörülmüş olabilir. Bu süreler bazı durumlarda **güvence** niteliğinde iken, bazen de **idarî kararların hızlı alınmasını sağlayıcı** niteliktedir. Güvence niteliğinde olan sürelerin dolmasından sonra idarî işlemi yapma yetkisi sona erer.² Disiplinle ilgili mevzuatta, disiplin kovuşturmalarına belli bir süre içinde başlanması ve bitirilmesini öngören hükümler, güvence niteliği taşımaktadır.³ Bu nedenle, bu süreler zarfında disiplin soruşturmasına başlanılmamış olması veya disiplin soruşturmasının bitirilememesi, disiplin soruşturması sonrası verilen disiplin cezasını, (zaman yönünden) yetkisizlik nedeniyle yetki unsuru açısından hukuka aykırı kılar.

İl genel meclisi, belediye meclisi gibi, belli süreler içinde toplantı yapan organların, toplantı süreleri dışında karar almaları da zaman bakımından yetkisizlik örnekleri teşkil eder.

Kullanılan yetkinin dayanağı olan düzenlemenin süre yönünden etkisiz hale gelmesine rağmen, bu düzenlemeye dayanılarak yapılan işlemler de zaman yönünden yetkisizlikle sakattırlar.⁴

Buna karşılık, kanunlarda öngörülen süreler, sadece idarî kararların süratle alınması amacıyla yönelik iseler, bu sürelerin dolmasından sonra da alınacak idarî kararlar hukuka aykırı olmayacaktır. Örneğin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 94'üncü maddesine göre, memurların istifalarının kabulü için öngörülmüş bulunan bir aylık sürenin dolmasından sonra da istifanın kabul edilmesi kararı, zaman yönünden yetki unsuru açısından hukuka aykırı değildir.

6701 sayılı Kanunda sürelerle ilişkin konular pek çok maddede düzenlenmiştir. Kanunun "İhlal İncelemeleri" başlıklı 18. Maddesinin 1'inci fıkrasında "(1) Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir." hükmü yer almaktadır. Kanaatimizce bu hükümdeki **üç aylık süre, güvence,**

² GÖZLER, Kemal – KAPLAN, Gürsel; İdare Hukuku Dersleri, Güncellenmiş 20. Baskı, Ekin Yayınevi, Eylül 2018, Bursa, s. 291-292; AKYILMAZ, Bahtiyar – SEZGİNER, Murat – KAYA, Cemil; Türk İdare Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık A.Ş., Ekim 2016, Ankara, s. 409; KALABALIK, Halil; İdare Hukuku Dersleri, Cilt II, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. (Dokuzuncu Baskı), Seçkin Yayıncılık A.Ş., 2019 Ankara, s. 55.

³ Örneğin, 657 sayılı DMK'na göre (m. 127.) "Bu Kanunun 125'inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren; uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar"

⁴ "...Anılan kanunun valilere aylıktan kesme cezası verme yetkisi tanıyan 13. maddesinin 657 sayılı Kanunun değişik 237. maddesinde belirtilen bu kanuna aykırı hüküm olması nedeniyle, 30.11.1970 tarihinden itibaren uygulama olanağı bulunmamaktadır...". Bkz: Dy., 5. D., 30.6.1977, E. 1974/4278, K. 1977/3905, DD., S. 28-29, s. 338.

zamanaşımı veya hak düşürücü süre niteliğinde olmayıp, idari kararların alınmasını hızlandırıcı niteliktedir.

Bu nedenle, mezkur süre geçmiş olsa bile, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 6701 sayılı Kanununun 17. maddesine göre gerçek veya tüzel kişilerce yapılan başvuruları ve resen incelemeleri sonuçlandırmak zorundadır. Zira, Kurumun, başvuruları veya resen incelemeleri belirtilen üç aylık süre içerisinde sonuçlandıramamış olsa bile mümkün olan en kısa sürede sonuçlandırarak ilgililere tebliğ etmiş olması kamu yararına daha uygundur. Hakkaniyet ilkesi gereği idareden kaynaklanan bir gecikme nedeniyle vatandaşlarımız hak kaybına uğratılmamalıdır. Kaldı ki, Kanun koyucu 6701 sayılı Kanundaki sürelerin gerçek veya tüzel kişiler için bir güvence veya zamanaşımı veya hak düşürücü süre niteliğinde olmasını murat etse idi bunu açıkça düzenleyebilirdi.

Açıklanan gerekçelerle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 20/05/2019 tarih ve 2019/32 sayılı çoğunluk kararına yukarıdaki ek gerekçe doğrultusunda katılıyorum.

Prof. Dr. Halil KALABALIK
Kurul Üyesi

EK GEREKÇE

İdareye görev ve yetki veren kanunlarda yetkili makam tarafından kullanılacak yetkinin belli bir süre içinde kullanılması öngörülmüş olabilir. Bu süreler bazı durumlarda **güvence** niteliğinde iken, bazen de **idarî kararların hızlı alınmasını sağlayıcı** niteliktedir. Güvence niteliğinde olan sürelerin dolmasından sonra idarî işlemi yapma yetkisi sona erer.⁵ Disiplinle ilgili mevzuatta, disiplin kovuşturmalarına belli bir süre içinde başlanması ve bitirilmesini öngören hükümler, güvence niteliği taşımaktadır.⁶ Bu nedenle, bu süreler zarfında disiplin soruşturmasına başlanılmamış olması veya disiplin soruşturmasının bitirilememesi, disiplin soruşturması sonrası verilen disiplin cezasını, (zaman yönünden) yetkisizlik nedeniyle yetki unsuru açısından hukuka aykırı kılar.

İl genel meclisi, belediye meclisi gibi, belli süreler içinde toplantı yapan organların, toplantı süreleri dışında karar almaları da zaman bakımından yetkisizlik örnekleri teşkil eder.

Kullanılan yetkinin dayanağı olan düzenlemenin süre yönünden etkisiz hale gelmesine rağmen, bu düzenlemeye dayanılarak yapılan işlemler de zaman yönünden yetkisizlikle sakattırlar.⁷

Buna karşılık, kanunlarda öngörülen süreler, sadece idarî kararların süratle alınması amacına yönelik iseler, bu sürelerin dolmasından sonra da alınacak idarî kararlar hukuka aykırı olmayacaktır. Örneğin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 94'üncü maddesine göre, memurların istifalarının kabulü için öngörülmüş bulunan bir aylık sürenin dolmasından sonra da istifanın kabul edilmesi kararı, zaman yönünden yetki unsuru açısından hukuka aykırı değildir.

6701 sayılı Kanunda sürelerle ilişkin konular pek çok maddede düzenlenmiştir. Kanunun "İhlal İncelemeleri" başlıklı 18. Maddesinin 1'inci fıkrasında "(1) Kurum, başvuruları ve resen yaptığı incelemeleri başvuru ve resen inceleme kararı tarihinden itibaren en geç üç ay içinde sonuçlandırır. Bu süre, Başkan tarafından bir defaya mahsus olmak üzere en fazla üç ay uzatılabilir." hükmü yer almaktadır. Kanaatimizce bu hükümdeki **üç aylık süre, güvence,**

⁵ GÖZLER, Kemal – KAPLAN, Gürsel; İdare Hukuku Dersleri, Güncellenmiş 20. Baskı, Ekin Yayınevi, Eylül 2018, Bursa, s. 291-292; AKYILMAZ, Bahtiyar – SEZGİNER, Murat – KAYA, Cemil; Türk İdare Hukuku, Genişletilmiş ve Güncellenmiş 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık A.Ş., Ekim 2016, Ankara, s. 409; KALABALIK, Halil; İdare Hukuku Dersleri, Cilt II, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. (Dokuzuncu Baskı), Seçkin Yayıncılık A.Ş., 2019 Ankara, s. 55.

⁶ Örneğin, 657 sayılı DMK'na göre (m. 127.) "Bu Kanunun 125'inci maddesinde sayılan fiil ve halleri işleyenler hakkında, bu fiil ve hallerin işlendiğinin öğrenildiği tarihten itibaren; uyarma, kınama, aylıktan kesme ve kademe ilerlemesinin durdurulması cezalarında bir ay içinde disiplin soruşturmasına, Memurluktan çıkarma cezasında altı ay içinde disiplin kovuşturmasına, başlanmadığı takdirde disiplin cezası verme yetkisi zamanaşımına uğrar"

⁷ "...Anılan kanunun valilere aylıktan kesme cezası verme yetkisi tanıyan 13. maddesinin 657 sayılı Kanunun değişik 237. maddesinde belirtilen bu kanuna aykırı hüküm olması nedeniyle, 30.11.1970 tarihinden itibaren uygulama olanağı bulunmamaktadır...". Bkz: Dy., 5. D., 30.6.1977, E. 1974/4278, K. 1977/3905, DD., S. 28-29, s. 338.

zamanaşımı veya hak düşürücü süre niteliğinde olmayıp, idari kararların alınmasını hızlandırıcı niteliktedir.

Bu nedenle, mezkur süre geçmiş olsa bile, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu 6701 sayılı Kanununun 17. maddesine göre gerçek veya tüzel kişilerce yapılan başvuruları ve resen incelemeleri sonuçlandırmak zorundadır. Zira, Kurumun, başvuruları veya resen incelemeleri belirtilen üç aylık süre içerisinde sonuçlandıramamış olsa bile mümkün olan en kısa sürede sonuçlandırarak ilgililere tebliğ etmiş olması kamu yararına daha uygundur. Hakkaniyet ilkesi gereği idareden kaynaklanan bir gecikme nedeniyle vatandaşlarımız hak kaybına uğratılmamalıdır. Kaldı ki, Kanun koyucu 6701 sayılı Kanundaki sürelerin gerçek veya tüzel kişiler için bir güvence veya zamanaşımı veya hak düşürücü süre niteliğinde olmasını murat etse idi bunu açıkça düzenleyebilirdi.

Açıklanan gerekçelerle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 20/05/2019 tarih ve 2019/32 sayılı çoğunluk kararına yukarıdaki ek gerekçe doğrultusunda katılıyorum.

Mehmet ALTUNTAŞ
Kurul Üyesi